

TECHNIKA OBVÄZOVANIA

Obväz je špecifický pracovný postup s cieľom dosiahnuť ochranu, fixáciu, kompresiu alebo zabrániť skráteniu určitej časti tela.

Obväzy sa zhotovujú z trojrohých šatiek, ovínadiel, hadicových ovínadiel, postrekových obväzov a preventívne z náplastí. Výber konkrétneho obväzu závisí od reálnej situácie, od toho aký účel chceme dosiahnuť, aký materiál budeme používať a aké druh techniky obvinu zvolíme.*

VŠEOBECNÉ POSTUPY PRI OBVÄZOVANÍ

V klinickej ošetrovateľskej praxi sestra sa so zhotovovaním obväzov často stretáva. Preto je dôležité, aby si osvojila správnu techniku obväzovania. Musí pacienta posúdiť, pripraviť potrebné pomôcky, prostredie, pacienta, dodržiavať zásady a správny postup obväzovania.

Príprava pacienta

Psychická príprava:

- pacienta informujeme o postupe pri obväzovaní,
- vysvetlíme pacientovi akú spoluprácu od neho očakávame,
- oznámime pacientovi čas a miesto, kde sa obväz bude zhotovovať.

Telesná príprava:

- na mieste, kde sa dotýkajú dve vrstvy kože (pod pazuchu, pod prsníkmi u žien) vkladáme zapudrované štvorce mulu alebo vaty (prevencia zaparenín),
- podľa potreby oholíme miesto (pri dlhodobom priložení obväzu, ochlpenie môže byť príčinou infekcie),
- pacientovi zabezpečíme pohodlie, berieme do úvahy celkový stav pacienta (slabosť, závraty, obezitu, choroby srdca a pod.),
- pacient pri výkone zvyčajne sedí, alebo leží.

Vhodnú polohu pacienta volíme podľa toho, ktorá časť tela je poranená. Polohu končatiny upravíme tak, aby bola vo **fyziologickom postavení**.

Poučenie pacienta po priložení obväzu

- ak nie sú členovia rodiny schopní poskytnúť pacientovi primeranú starostlivosť vysvetlíme im možnosť spolupráce so sociálnou sestrou,
- vysvetlíme, čo treba pozorovať na poranenej časti tela (napr. zmena farby, opuch, pálenie, mravčenie, chladné prsty, necitlivosť prstov, zvýšenie bolesti v mieste rany),
- ak sa objaví niektorý z týchto príznakov je potrebné, čo najskôr doviezť pacienta na opakované ošetrenie,
- vysvetlíme pacientovi ako dlho bude mať obväz priložený a kedy má prísť na kontrolu.

Záznam do dokumentácie

- dátum a hodinu, kedy bol obväz zhotovený,
- spôsob ošetrenia,
- druh priloženého obväzu,

* **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovateľstve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

- reakcie pacienta pri obväzovaní,
- informácie o ošetrovaní pacienta a ktoré sa odovzdali iným osobám (rodinným príslušníkom, alebo iným zdravotníckym pracovníkom),
- v zázname nesmie chýbať meno lekára, sestry a razítko zdravotníckeho zariadenia.

ŠATKOVÉ OBVÄZY

Šatkové obvazy* používajú sa pri poskytovaní prvej pomoci, ak je potrebné chrániť ranu pred ďalším poškodením alebo určitú časť tela znehybniť. K zhotoveniu šatkových obväzov používa sa trojrohá šatka, vyrábaná je zo zmesi bavlny a viskózovej striže alebo z netkaného textilu. Musí byť súčasťou každej autolekárnicky.

PRAKOVÉ OBVÄZY

Prakové obvazy* zhotovujú sa pri poranení, krvácaní alebo operáciách brady a nosa. Pri zhotovovaní prakových obväzov pripravíme si pomôcku, ktorá svojim tvarom pripomína „prak“.

OVÍNADLOVÉ OBVÄZY

Ovínadlové obvazy* zhotovujú sa z rôznych **druhov ovínadiel**. Ovínadlové obvazy v klinickej praxi patria medzi najčastejšie používané obvazy. Dokonalé zvládnutie techniky obväzovania je nevyhnutné u všetkých zdravotníckych pracovníkov.

Ovínadlo (fascia) je pruh tkaniny (z rôzneho materiálu) rôznej šírky a dĺžky používaný na obviazanie určitej časti tela.

V klinickej praxi sa ovínadlá používajú na zhotovovanie krycích, kompresívnych, fixačných, imobilizačných, extenzných, podporných a regresných obväzov. Ovínadlá sú vyrábané z hydrofilového mulu, pružnej tkaniny, s pridaním stužujúcich látok a syntetických vlákien.

Úlohy sestry

- príprava pomôcok
- zvoliť vhodnú šírku obväzu
- dodržiavať zásady pri prikladaní ovínadlových obväzov.

Obvin je štandardná technika vedenia ovínadla okolo určenej časti tela.

Podľa typu obvinov a techniky zhotovenia rozlišujeme tieto druhy obväzov: kruhový, hoblinový, špirálový, osmičkový, klasový, korytnačí a prekladaný.

PRUBANOVÉ OBVÄZY

Prubanové obvazy* patria do skupiny krycích obväzov. Používajú sa na obväzovanie prstov ruky, celej ruky, bedra, hlavy, hrudníka, kde je problematické použitie ovínadlových obväzov a na krytie rán s veľkou sekréciou, ktoré treba často preväzovať.

Použitie Prubanu je veľmi jednoduché, oproti klasickým obväzom je efektívne (šetrí čas) a pri nastrihnutí sa nepára. Základnou podmienkou je zvoliť správnu veľkosť a odstrihnúť potrebnú dĺžku.

POSTREKOVÉ OBVÄZY

Postrekový obvaz* slúži ku krytiu aseptických rán, čistých drobných poranení či pooperačnej jazvy. Postrekový obvaz dobre drží, je pružný a zabraňuje vstupu mikróbov do rany. Postrekové obvazy musia spĺňať niektoré **základné požiadavky** : nesmú dráždiť kožu, nesmú byť toxické, nesmú rušiť proces hojenia, musia rýchlo zasychať, zostať trvalo pružné a musia umožniť kožnú perspiráciu.

NÁPLASŤOVÉ OBVÄZY

Náplast' v súčasnosti sa používa k zhotoveniu tapingu a k prichyteniu mulových štvorcov alebo špeciálnych kompresov.

Taping* (synonymá tapping, tapovanie, tejpovanie) je preventívna a liečebná metóda, pri ktorej sa fixuje určitá svalová skupina alebo kĺb, tzv. tapovacími páskami s cieľom spevniť pohybový aparát.